

Informacja prasowa

Kraków, 24 marca 2014 r.

FRANCUSCY KONSUMENTY CHCĄ SPRZEDAŻY BEZPOŚREDNIEJ, POLSCY TEŻ!

Od roku w Sejmie pracuje Nadzwyczajna Komisja ds. sprzedaży bezpośredniej, którą powołano w celu uporządkowania rozproszonych i często nie zrozumiałych przepisów regulujących zasady i możliwości kupowania żywności bezpośrednio od rolnika. Chodzi o wprowadzenie ułatwień dla małych wytwórców oraz wyeliminowanie absurdalnych przepisów (np. zakaz sprzedaży jajek w gospodarstwie rolnym).

Raport Biura Analiz Sejmu potwierdza, że w przeciwieństwie do Francji i innych krajów Unii Europejskiej, polskie przepisy nie dopuszczają przetwarzania żywności w gospodarstwie na niewielką skalę. Przetwórstwo serów, dżemów i konfitur, soków czy też wędlin jest więc niemożliwe.

Na ostatnim posiedzeniu Komisji w dniu 13 marca, przedstawiciele Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Rolnictwa zapowiedzieli rozszerzenie katalogu produktów, które będą dostępne dla konsumenta w sprzedaży bezpośredniej. Rolnik będzie mógł sprzedawać m. in. masło, śmietanę, sery, chleb, soki, dżemy, oleje oraz mięso surowe – pod warunkiem, że będą to produkty pochodzące z jego własnego gospodarstwa. W jakich ilościach dokładnie rolnik będzie mógł sprzedawać oraz jakie warunki sanitarne należy spełniać zostanie dopiero uzgodnione podczas konsultacji społecznych. Rozwiązania te muszą być zgodne z prawem Unii Europejskiej. Czerpiąc z doświadczeń innych państw członkowskich UE, w których rozwija się produkcja na małą skalę oraz sprzedaż bezpośrednia, warto dostosować funkcjonujące już rozwiązania do polskich warunków.

Od dwóch lat Fundacja Partnerstwo dla Środowiska współpracuje z wytwórcami, aby wspólnie z nimi wykreować nowe możliwości sprzedaży dla żywnościowych produktów lokalnych. Sprzedaż bezpośrednia stanowi klucz do budowania potencjału dostaw jakościowych produktów wśród małych gospodarstw. W samej Małopolsce jest ich około 260 tysięcy. Większość z nich nie uczestniczy aktualnie w sprzedaży, mimo iż produkują zdrową żywność, którą poszukuje coraz częściej miejski konsument. Są to głównie małe gospodarstwa o powierzchni mniejszej niż 2 ha, które nie są przygotowane do działań rynkowych. Mają trudności z przebiciem się ze swoim zdrowym produktem na rynku, który jest coraz bardziej zorientowany na dużych producentów z innych części Polski i z zagranicy.

W Polsce konsumenci poszukują możliwości zakupu żywności bezpośrednio od rolnika. Ponad 600 Krakowian odwiedza co sobotę Targi Produktów Lokalnych organizowanych od roku w Krakowie przez Fundację Partnerstwo dla Środowiska w ramach projektu Produkt Lokalny Małopolska. Targi znajdują się na Rynku Podgórskim (Targ Pietruszkowy) oraz na terenie Krakowskiego Centrum Handlowo – Targowego (Targ Jesienny, Targ Zimowy). Podobne Targi oferujące bezpośredni kontakt z rolnikami funkcjonują we Wrocławiu (Krótka Droga), w Warszawie (Bio – Bazar), a także w Łodzi (Dobry Targ), Kielcach i innych miastach. Organizowane są również Kluby Zakupowe w formie kooperatyw, polegające na zbiorowych zakupach żywności prosto od rolników. Dwie kooperatywy funkcjonują w Krakowie, a ponad 20 w Polsce. Na przestrzeni kilku lat, rozwinęła się również

inicjatywa „Paczka od Rolnika”, organizowana przez grupę rolników w rejonie Zakliczyna. Działanie polega na regularnym dostarczaniu konsumentowi ekologicznych paczek certyfikowanych produktów. Chętnych nie brakuje. Świadczy o tym duża popularność spotkań z rolnikami w Restauracji Bal na krakowskim Zabłociu. Spotkania odbywają się co dwa tygodnie – w każdą drugą i czwartą sobotę miesiąca. Festyny oraz inne imprezy okazjonalne, które umożliwiają kontakt z rolnikiem również cieszą się coraz liczniejszą grupą bywalców.

Dostrzegając potencjał małych gospodarstw w Małopolsce, jako dostawców zdrowej, różnorodnej i naturalnej żywności, Fundacja Partnerstwo dla Środowiska we współpracy z Małopolską Izbą Rolniczą postanowiła rozpoznać jak wygląda sprzedaż bezpośrednia we Francji. W celu przybliżenia małopolskim rolnikom francuskiej rzeczywistości, zorganizowaliśmy cztery seminaria w ramach kształtowania Regionalnego Systemu Sprzedaży Produktów Lokalnych, w których uczestniczyli przedstawiciele Izby Rolniczej z regionu Rhone – Alpes we Francji. W seminariach w dniach 04 – 06.03 br. w Nowym Sączu, Zakliczynie, Wadowicach oraz Krakowie wzięło udział ponad 120 rolników.

„Region Rhone – Alpes to wiodący region we Francji, jeśli chodzi o sprzedaż bezpośrednią. Ponad 10 tysięcy gospodarstw rolnych sprzedaje w konwencji sprzedaży bezpośredniej. Rolnik we Francji może przetwarzać, pakować, promować, rozprowadzać i sprzedawać produkty żywnościowe pochodzące z jego gospodarstwa” mówił Henryk Dankowiakowski, dyrektor Małopolskiej Izby Rolniczej, która od lat współpracuje z Izbą Rolniczą w regionie Rhone – Alpes.

We Francji sprzedaż bezpośrednia – czyli możliwość zakupu żywności od rolnika bez udziału pośrednika – cieszy się coraz większą popularnością. Według ostatnich badań, aż 80% Francuzów kupuje regularnie albo okazjonalnie bezpośrednio od rolnika. Aż 46% francuskich konsumentów uważa, że bezpośredni zakup u producenta stanowi najlepszą gwarancję jakości i bezpieczeństwa produktu. Według Aude Miehe z Izby Rolniczej z Rhone – Alpes – co czwarte gospodarstwo rolne w jej regionie zajmuje się sprzedażą bezpośrednią. Warto zauważyć, że we Francji, rolnik może przetwarzać, pakować, promować, rozprowadzać i sprzedawać produkty żywnościowe pochodzące wyłącznie z jego gospodarstwa. Gwałtownie rosnące zainteresowanie konsumentów sprawia, że powstają nowe możliwości sprzedaży indywidualnej i zbiorowej w formule sprzedaży bezpośredniej. Samorządy i instytucje publiczne wspierają te działania, ponieważ przekładają się one na rozwój gospodarczy terenów wiejskich, tworząc nowe miejsca pracy i przyciągając turystów.

W Polsce sytuacja wygląda inaczej. W ramach prowadzonej działalności rolniczej, rolnik może jedynie sprzedawać bezpośrednio produkty nieprzetworzone, czyli warzywa i owoce. Pokrojona marchewka czy też obrany ziemniak to już produkt przetworzony, który wymaga uruchomienia zakładu produkcyjnego i założenia działalności gospodarczej. Obecnie rolnik może tylko suszyć i kisić swoje produkty. Dozwolona jest także sprzedaż tych produktów w ograniczonych ilościach. Przykładowo w okresie tygodnia rolnik może sprzedać ze swojego gospodarstwa 50 sztuk tuszek indyków i gęsi, do 200 sztuk tuszek innych gatunków drobiu, do 100 sztuk tuszek zajęczaków, do tysiąca litrów surowego mleka, do 500 litrów surowej śmietany, a także od 350 do 2450 sztuk jaj konsumpcyjnych. Nowe rozporządzenia Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Rolnictwa mają tę sytuację zmienić, dopuszczając do sprzedaży bezpośredniej również produkty przetworzone.

Sprzedaż bezpośrednia we Francji to sprzedaż od rolnika (lub członka jego rodziny) do konsumenta, bez udziału pośredników. Francuscy rolnicy mogą sprzedawać wyłącznie produkty pochodzące z jego gospodarstwa, zarówno te nieprzetworzone, jak i przetworzone. Izba Rolnicza wspomaga rolników w organizacji

zarówno indywidualnej, jak i zbiorowej sprzedaży w formie sprzedaży w gospodarstwie, na placach targowych, sprzedaży obwoźnej, czy też w formie paczki lub koszyka od rolnika. Możliwa jest także sprzedaż przez internet oraz w specjalnych automatach. Od kilku lat organizuje się również zbiorowe punkty sprzedaży. Rolnicy wspólnie zakładają sklepy, sklepiki oraz targowe punkty sprzedaży. Na podstawie wewnętrznego regulaminu ustalają dyżury, zapewniają ciągłość dostaw, dbają o promocję i marketing miejsca.

Francuskie doświadczenia pokazują, że kluczem do osiągnięcia korzystnych zmian dla rolników i małych wytwórców jest konsument. Nie ulega wątpliwości, że to konsument zabiega coraz bardziej o kontakt bezpośredni z rolnikiem. *„Według badań Izby Rhone – Alpes, w sprzedaży bezpośredniej przeważają zakupy w gospodarstwie. Aż 63% konsumentów przyjeżdża do rolnika. Około 30% to targi produktów lokalnych, a nowe formy zbiorowych punktów sprzedaży są coraz bardziej popularne. Aktualnie około 12% gospodarstw wybrało tę formę. Targi są organizowane od 2010 roku. We Francji jest ich już 300, a w regionie Rhone – Alpes – 90 i kolejne 13 w przygotowaniu”* – wyjaśnia Valerie Morier – Genoud, która odpowiedzialna jest ze strony regionu Rhone – Alpes za współpracę.

Dla Małopolskich rolników najciekawszym punktem wystąpienia Aude Mieha było przedstawienie informacji, co należy zrobić, aby sprzedawać produkty bezpośrednio swoim konsumentom. Uczestnikom spotkania, niejednokrotnie na myśl nasuwało się, że francuskie procedury są znacznie prostsze, przepisy bardziej przychylne, a organy kontrolujące nie tylko nakładają kary, ale przede wszystkim pełnią funkcje doradcze. Jak to jasno określiła Pani Aude: *„Mam nieodparte wrażenie, że w Polsce, wprowadza się zazwyczaj przepisy negatywne, zabraniające, a nie takie, które mają pomóc ludziom. Nie znaczy to wcale, że we Francji, procedury zmiany przepisów, zwłaszcza tych dotyczących rolnictwa są proste. Wręcz przeciwnie – są żmudne i czasochłonne, wymagają wielu prób i silnych perswazji ze strony rolników, dlatego, proszę nie rezygnujcie z nich. Nasza walka o umożliwienie i zakwalifikowanie zbiorowych punktów sprzedaży jako działalności rolniczej trwała 4 lata.”*

Ważnym punktem spotkania było także przedstawienie przez posłankę Dorotę Niedzielę – przewodniczącą podkomisji nadzwyczajnej ds. zmian legislacyjnych dotyczących sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych – propozycji zmian związanych z pracami Komisji ds. Rolnictwa Sejmu RP, które zostały wspólnie wypracowane przez Fundację Partnerstwo dla Środowiska oraz Małopolską Izbę Rolniczą. Celem tych zmian jest uporządkowanie formalnego statusu działalności związanej z bezpośrednią sprzedażą przetworzonych produktów rolnych i umożliwienie wprowadzenia ułatwień w procedurze rejestracji takiej działalności pod kątem podatkowym oraz sanitarno – weterynaryjnym. Jak zapewniła Dorota Niedziela: *„Małymi kroczkami pokonamy ograniczenia prawne i związane z tym biurokracją, aby umożliwić również w Polsce konsumentom możliwość legalnego zakupu serów, dżemów oraz innych produktów przetworzonych bezpośrednio od rolnika. Dobre praktyki przetwórstwa na małą skalę w innych krajach Unii Europejskiej są ważnym dla nas wzorcem. Trzeba bezwzględnie korzystać z tych doświadczeń. Korzystne rozwiązanie sprawy staje się coraz ważniejszym priorytetem w Sejmie. Dlatego posłowie Nadzwyczajnej Komisji Sejmowej ds. Sprzedaży Bezpośredniej postanowili zorganizować posiedzenie wyjazdowe w kwietniu do Małopolski, aby lepiej zrozumieć realia sprzedaży bezpośredniej z punktu widzenia rolników i małych gospodarstw.”*

Dodatkowych informacji udziela:

FUNDACJA PARTNERSTWO DLA ŚRODOWISKA

Rafał Serafin: rafal.serafin@fpds.pl, M: 601-402-117

Karolina Braś: karolina.bras@fpds.pl, M: 785 932 188

FUNDACJA PARTNERSTWO DLA ŚRODOWISKA jest organizacją pozarządową, której celem i misją jest wspieranie rozwoju zrównoważonego poprzez budowanie partnerstwa, społeczeństwa obywatelskiego, proponowanie nowych rozwiązań oraz upowszechniania sprawdzonych wzorów działań przyjaznych dla środowiska. Działania Fundacji skupiają się poprawianiu jakości życia w Polsce poprzez propagowanie zasad rozwoju zrównoważonego w życiu codziennym - w domu, w pracy oraz w czasie wypoczynku. Fundacja angażuje liderów społeczności lokalnych we wspólne diagnozowanie i rozwiązywanie problemów ekologicznych, w szczególności poprzez (a) zwiększania dostępu do smacznej, lokalnej i zdrowej żywności, (b) propagowanie proekologicznych rozwiązań transportowych, (c) redukowaniu negatywnego wpływu naszego miejsca pracy, odpoczynku i zamieszkania na środowisko (szkół, biur, fabryk, domów, hoteli, plaż). Od 2011, Fundacja realizuje projekt „Produkt Lokalny Małopolska” we współpracy z partnerami regionalnymi i lokalnymi.

Więcej informacji: www.fpds.pl

PROJEKT „PRODUKT LOKALNY MAŁOPOLSKA” realizowany w latach 2011 – 2015 otrzymał dofinansowanie ze środków Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy. Jego celem jest promocja lokalnej przedsiębiorczości i przetwórstwa produktów rolnych jako sposobu na przyspieszenie rozwoju słabo rozwiniętych obszarów wiejskich w Małopolsce. Budżet projektu wynosi 11.377.290 PLN, w tym dotacja w wysokości 10.297.062 PLN ze strony Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy.

Partnerzy:

- Stowarzyszenie Gościniec 4 Żywiołów oraz szwajcarska organizacja REDD (partnerzy projektu),
- Województwo Małopolskie, Małopolska Izba Rolnicza, Stowarzyszenie Rolników Ekologicznych „Natura” (partnerzy regionalni),
- Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa, Stowarzyszenie Na Śliwkowym Szlaku, Stowarzyszenie Blisko Krakowa, Stowarzyszenie Dolina Raby, Stowarzyszenie Zielony Pierścień Tarnowa, Stowarzyszenie Dunajec Biały, Tatrzańska Agencja Rozwoju i Promocji Kultury oraz Starostwo Nowosądeckie i Starostwo Limanowskie (partnerzy w regionach pochodzenia sprzedawanych produktów lokalnych).

Więcej informacji: www.produktlokalny.pl

Swiss Contribution to Fundusz Szwajcarski, który w całej Polsce wspiera realizację 58 projektów z zakresu podstawowej infrastruktury i ochrony środowiska, ochrony zdrowia, wsparcia sektora prywatnego, badań, partnerstwa samorządów lokalnych oraz działań organizacji pozarządowych w zakresie ochrony środowiska i w obszarze społecznym. Ich łączna wartość to blisko 500 mln CHF. W Małopolsce realizowanych jest 14 projektów, w tym projekt Fundacji Partnerstwo dla Środowiska pn. „Produkt Lokalny Małopolska”.

Więcej informacji: www.swiss-contribution.admin.ch/poland/pl